

Τροποποίηση εκλογικού νόμου(Ν. 3636/2008, ΦΕΚ 11 Α΄, Ν. 3231/2004, ΦΕΚ 45 Α΄) και καθιέρωση Απλής Αναλογικής

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Με τον εκλογικό νόμο 3231/2004 επιδιώχθηκε, κατά την εισηγητική του έκθεση, ο συνδυασμός της μέγιστης δυνατής αναλογικότητας (με την αναλογική κατανομή των 260 από τις 300 έδρες) και της δυνατότητας σχηματισμού σταθερών κυβερνήσεων (με την απονομή ενός εκλογικού “bonus” 40 εδρών στο πρώτο κόμμα, που παρέχει, υπό προϋποθέσεις, τη δυνατότητα σχηματισμού κυβέρνησης με ποσοστό γύρω στο 42% των ψήφων). Στη συνέχεια ο νόμος 3636/2008 περιόρισε στις 250 τις αναλογικά κατανεμόμενες έδρες και αύξησε κατά δέκα τις έδρες πριμοδότησης, με αποτέλεσμα να είναι δυνατόν να σχηματισθεί κυβέρνηση, και πάλι υπό προϋποθέσεις, ακόμη και με το 37-38% των ψήφων. Παράλληλα, ο ίδιος νόμος εισήγαγε εκ νέου μια παλαιά διαφοροποίηση, μεταξύ αυτοτελών κομμάτων και συνασπισμών, ως προς την απονομή του “bonus”, παρότι μια τέτοια διαφοροποίηση είχε επικριθεί σφοδρά από πολλές πλευρές, τόσο για λόγους αντιδημοκρατικότητας όσο και για λόγους αντισυνταγματικότητας.

Πέρα από τα προβλήματα που παρουσιάζουν οι δύο αυτοί νόμοι (και ιδίως ο δεύτερος) ως προς την κατανομή των εδρών, με κριτήριο την συνταγματική αρχή της ισοδυναμίας της ψήφου, οι τελευταίες εκλογές απέδειξαν περίτρανα ότι αυτοί, τόσο υπό την πρώτη όσο και υπό την δεύτερη εκδοχή, είναι εντελώς απρόσφοροι για την σημερινή πολιτική πραγματικότητα, ακόμη και με βάση την στόχευση των εισηγητών τους. Και τούτο διότι αυτή η πολιτική πραγματικότητα έχει προ πολλού εκφύγει από την λογική του παραδοσιακού δικομματισμού και χαρακτηρίζεται πλέον από έντονη κινητικότητα του εκλογικού σώματος, που οδηγεί σε έναν διαρκώς αναδιατασσόμενο κατακερματισμό των πολιτικών δυνάμεων. Ειδικότερα, δύο είναι τα μείζονα προβλήματα που ανέδειξαν οι τελευταίες εκλογές. Πρώτον, το ότι δεν υπάρχει πλέον καμία δικαιολογία για την πριμοδότηση του πρώτου κόμματος, όταν αυτό απέχει πόρρω από την αυτοδυναμία, με ποσοστά μάλιστα που μπορούν να κινούνται ακόμη και κάτω από το 20%, όπως συνέβη με τις εκλογές του Μαΐου. Δεύτερον, το ότι στις επί μέρους εκλογικές περιφέρειες ανακύπτει τεράστιο πρόβλημα αντιπροσώπευσης, δεδομένου ότι η συγκεκριμένη εφαρμογή της πριμοδότησης οδηγεί σε τραγελαφικές καταστάσεις παραβίασης της ισοδυναμίας της ψήφου, ιδίως στις τετραεδρικές περιφέρειες, στις οποίες το πρώτο πανελλαδικά κόμμα κερδίζει σχεδόν το σύνολο των εδρών τους, ακόμη και αν τοπικά δεν είναι πρώτο κόμμα.

Θεωρούμε ότι οι σημερινές πολιτικές συνθήκες έχουν αφαιρέσει πλέον κάθε επιχείρημα για την υπεράσπιση νομοθετικών επιλογών που είναι τόσο εμφανώς αναντίστοιχες με την ζέουσα πολιτική πραγματικότητα. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, απαιτείται μια γνήσια καταγραφή των πολιτικών δυνάμεων, με βάση την αρχή της ισοδυναμίας της ψήφου, η

οποία στις σημερινές συνθήκες είναι η μόνη που μπορεί να δώσει μια νέα δημοκρατική νομιμοποίηση στο πολιτικό σύστημα, προκειμένου αυτό να διαμορφώσει, με νέες προγραμματικές συγκλίσεις και συμφωνίες, την υπέρβαση της ολόπλευρης κρίσης που πλήττει τόσο το ίδιο όσο και την κοινωνία μας.

Με βάση τα ανωτέρω, με το πρώτο άρθρο της Πρότασης Νόμου προτείνουμε την συνολική κατάργηση του νόμου 3636/2008, εκτός από το άρθρο 3 που ρυθμίζει τα της ποσόστωσης των δύο φύλων ως προς τις υποψηφιότητες των βουλευτών, στην συνέχεια δε την εκ νέου τροποποίηση του νόμου 3231/2004, προκειμένου η αναλογική κατανομή που προβλέπεται για τις 260 έδρες να επεκταθεί πλέον στο σύνολο των (300) εδρών, καταργουμένης ταυτόχρονα της πριμοδότησης του πρώτου κόμματος. Τέλος, προτείνεται μια μικρή τροποποίηση της παρ. 3 του ν. 3231/2004, που αναριθμείται σε 2, προκειμένου η παλαιά ρύθμιση, που προέβλεπε αφαίρεση από το πρώτο των εδρών που τυχόν καταλαμβάνει ένα κόμμα πέρα από αυτές που δικαιούται (στην σπάνια περίπτωση, πχ, που ένα μικρό κόμμα καταλάβει αρκετές έδρες σε μονοεδρικές περιφέρειες) να αντικατασταθεί με μια κατ' αναλογίαν αφαίρεση από όλα τα κόμματα (τα οποία θα μοιραστούν, έτσι, συνολικά λιγότερες έδρες), δεδομένου ότι το πρώτο κόμμα δεν διαθέτει πλέον τις έδρες της πριμοδότησης.